

Uchwała Nr /...../2017
Rady Gminy Lutowiska
z dnia 28 grudnia 2017 roku

PROJEKT

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki , Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii
w Gminie Lutowiska na rok 2018**

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. 2016r.poz. 446 ze zm.) ,art.4¹ ust. 1 i 2 oraz ust.5 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. 2016,poz. 487 ze zm.) oraz art.10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005r.o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. 2017,poz. 783) Rada Gminy Lutowiska uchwała, co następuje:

§ 1

Uchwała się Gminny Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Lutowiska na rok 2018 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Lutowiska.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2018r.

Załącznik do Uchwały Nr /
Rady Gminy Lutowiska
z dn.28 grudnia 2017r.

**Gminny Program Profilaktyki,
Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie
Lutowiska na rok 2018**

Rozdział I

Wprowadzenie

Spośród licznych problemów społecznych, jakie występują w naszym kraju, problemy związane z alkoholem mają szczególne znaczenie.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nakłada na gminę obowiązek podejmowania działań zmierzających do ograniczenia spożycia napojów alkoholowych, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożycia tych napojów, przeciwdziałania powstawaniu i usuwaniu następstw nadużywania alkoholu, oddziaływania na osoby nadużywające alkoholu oraz udzielania pomocy ich rodzinom. Realizacja tych zadań prowadzona jest w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych uchwalanego corocznie przez Radę Gminy. Program stanowi integralną część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Zadania przewidziane do realizacji, zapisane w poniższym programie są kontynuacją działalności prowadzonej w latach ubiegłych. Doświadczenia zdobyte podczas dotychczasowej realizacji pozwalają na dokładniejsze poznanie środowiska lokalnego jego potrzeb. Ustawodawca wskazał gminom źródło pozyskania środków finansowych na realizację wskazanych zadań własnych. Jest to tzw. fundusz alkoholowy, czyli dochód gminy pochodzący z opłat za korzystanie z zezwoleń na detaliczną sprzedaż napojów alkoholowych i nie może być przeznaczony na inne cele. Oznacza to, że środki pochodzące z tych opłat, są ściśle powiązane z realizacją gminnego programu i nie mogą być przeznaczone na inne, nie związane z przeciwdziałaniem alkoholizmowi, zadania. Jednym z nadrzędnych i długofalowych celów polityki prorodzinnej państwa jest tworzenie warunków do pełnego rozwoju i prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie występowaniu postaw i zachowań społecznych groźących patologiami uzależnienia, marginalizacją i wykluczeniem społecznym. Pogłębiające problemy egzystencji osób samotnych, starszych i niepełnosprawnych, niedostatek materialny rodzin, uzależnienia

i przemoc w rodzinie to trudne problemy społeczne, które stoją do rozwiązania przed władzami samorządowymi oraz instytucjami pomocy społecznej na szczeblu lokalnym. Samorząd Gminny odgrywa kluczową rolę w rozwiązywaniu problemów alkoholowych i wdrażaniu zaleceń zawartych w ustawie. Do zadań gminy należy także podejmowanie uchwał w sprawie ograniczania dostępności alkoholu, kontrolowanie punktów sprzedaży napojów alkoholowych i realizowanie procedury zobowiązania do leczenia odwykowego. Znajomość regulacji prawnych oraz możliwości ich prawidłowego stosowania w wyżej wymienionych obszarach to warunek konieczny, aby prawidłowo realizować ustawowe zadania. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii na rok 2018 stanowi integralną część lokalnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w zakresie profilaktyki uzależnień, opracowaną w celu ograniczania szkód społecznych i zdrowotnych, powstałych w wyniku nadużywania alkoholu. Program jest kontynuacją działań realizowanych na terenie Gminy w latach poprzednich.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2018 opracowany został zgodnie z treścią ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982r. (Dz. U z 2016r. poz. 487 ze zm.).

Ustawa ta określa kierunki polityki przeciwdziałania alkoholizmowi.

Zgodnie z obowiązującymi standardami podejścia do problematyki alkoholowej nie posługujemy się już pojęciem „walki z alkoholizmem” zostało ono zastąpione określeniem „rozwiązywanie problemów alkoholowych”. Problemy związane z alkoholem określają całokształt negatywnych, ale równocześnie wielowymiarowych konsekwencji związanych z konsumpcją alkoholu. Obecnie nie przypisuje się szkód wyrządzonych przez alkohol wyłącznie alkoholikom i osobom pijącym alkohol, lecz całej populacji, bowiem na szkody związane z alkoholem narażony jest każdy. Przykładem może być uczestniczenie w wypadku samochodowym spowodowanym przez nietrzeźwego kierowcę, czy zakłócenia ciszy nocnej przez pijanych i awanturujących się sąsiadów. Badacze zajmujący się problematyką alkoholową sformułowali tzw. Prawo paradoksu prewencyjnego, który mówi o tym, że suma szkód powodowanych i doświadczanych przez osoby nieuzależnione jest większą niż suma szkód spowodowanych przez uzależnionych, czyli najczęściej problemów związanych z alkoholem powodują osoby nieuzależnione i to one stanowią największą grupę w całej populacji, także populacji gminy. A to z kolei oznacza, że celem działań podejmowanych zarówno przez administrację rządową, jak i samorządową jest zmniejszenie różnych problemów powodowanych przez alkohol w całej populacji, a nie tylko w grupie podwyższonego ryzyka. Do grupy podwyższonego ryzyka będą należały np. osoby uzależnione, dzieci wychowujące się w takich rodzinach, osoby doświadczające przemocy, kobiety w ciąży sięgające po alkohol czy osoby pijące w sposób ryzykowny. Działania podejmowane przez gminę na rzecz ograniczenia szkód powodowanych przez alkohol będą skierowane do wszystkich mieszkańców- również tych niepijących. Będą skierowane do osób dorosłych ale i do nastolatków, do kierowców i do sprzedawców alkoholu i nauczycieli. Prawo paradoksu prewencyjnego uświadamia również, dlaczego mylące może być podejmowanie problemów alkoholowych, w kategoriach patologii społecznej czy marginesu społecznego. Polityka wobec alkoholu dotyczy całej populacji, a nie tylko stosunkowo wąskiej, w porównaniu z całą gminą, grupy osób uzależnionych. Polska polityka alkoholowa, podobnie jak polityka europejska, wpływa na problemy związane z alkoholem za pomocą regulacji o charakterze reglamentacyjnym. Oznacza to, że alkohol jest produktem legalnym, ale państwo świadome szkód, jakie powoduje jego używanie, bierze na siebie odpowiedzialność ograniczania negatywnych konsekwencji i ingeruje

w kwestie związane z jego dostępnością. **Faktem jest że spożywanie alkoholu jest sprawą indywidualną każdego dorosłego konsumenta, ale kiedy jego picie powoduje negatywne konsekwencje dla jego otoczenia- wkracza prawo.** U podstaw współczesnych systemów reglamentacyjnych leży założenie, że **alkohol nie jest takim samym towarem rynkowym jak inne towary i nie podlega zasadom wolnego rynku.**

Koordynatorem Programu jest Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lutowiskach. Wójt Gminy Lutowiska Zarządzeniem Nr 28/2016 z dnia 28 czerwca 2016 roku uregulował tryb funkcjonowania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

DIAGNOZA - OBRAZUJĄCA ROZMIARY PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W ZAKRESIE SPOŻYWANIA ALKOHOLU PRZEZ MIESZKAŃCÓW NASZEJ GMINY.

Punktem wyjścia przy planowaniu gminnych działań i wstępem do opracowania gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych jest diagnoza. Diagnoza pomaga określić skalę i rodzaj problemów alkoholowych, a także zbadać zapotrzebowanie na różnego typu działania należące do kompetencji samorządu gminnego. W celu prawidłowego przeprowadzenia diagnozy dokonano oceny zasobów i potrzeb. Na terenie gminy Lutowiska sprawami z obszaru uzależnień zajmują się następujące organy i instytucje :

- Urząd Gminy Lutowiska ;
- Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lutowiskach ;
- Zespół Szkół w Lutowiskach;
- Gminny Ośrodek Kultury;
- Zespół Dzielnicowych w Lutowiskach ;
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Bieszczady”.

Samodzielne prowadzenie przez gminę badań i sondaży , a także zlecenie profesjonalnych ekspertyz , pozwalają właściwie ocenić stan różnego typu problemów (np. spożywanie alkoholu przez młodzież, przemoc w rodzinie, specyfiki lokalnego rynku napojów alkoholowych).

Na terenie Gminy Lutowiska zamieszkuje 2 271 osób w tym :

- osoby uzależnione stanowią 2,4 % ogółu społeczeństwa- liczba osób 55;
- osoby pijące szkodliwie stanowią 9,5 % ogółu społeczeństwa- liczba osób 216;
- rodziny korzystające ze świadczeń pomocy społecznej , w których występuje problem alkoholowy w roku 2017- liczba rodzin 13, liczba osób w tych rodzinach 29 osoby;
- liczba osób przewiezionych do Izby Wyrzęźwień w roku 2017 – 1 osoba ;
- liczba osób będących pod wpływem alkoholu ,którym odebrano uprawnienia do prowadzenia pojazdów w roku 2017: 5 osób ;
- liczba interwencji policyjnych w roku 2017- 178 ogółem 178 w tym interwencji w sprawach rodzinnych 28;
- liczba zatrzymanych w sprawie narkotyków w roku 2017 - 3 osoba ;

- liczba założonych Niebieskich Kart w związku ze stosowaniem przemocy domowej w roku 2017r.- 4 rodziny, kart 5 ;
- liczba rodzin z którymi w roku 2017 pracował Zespół Interdyscyplinarny – 6;
- liczba podejrzanych o stosowanie przemocy domowej przekazanych do Prokuratury w roku 2017- 5;
- liczb przeprowadzonych kontroli prawidłowości obrotu napojami alkoholowymi na terenie Gminy w roku 2017 - 27 punktów ;
- liczba osób , z którymi pracowała GKRPA w roku 2017 – 17 osób ;
- liczba członków rodziny , w której występuje problem alkoholowy z którymi współpracowała GKRPA w roku 2017 - 14 osób;
- liczba osób , które zgłosiły się do Punktu Konsultacyjnego w roku 2017 - 29
- liczba rodzin zagrożona alkoholizmem wychowująca małoletnie dzieci-7 (objęte pomocą asystenta rodziny).

W miesiącu wrześniu 2017r. przeprowadzono badanie ankietowe uczniów Zespołu Szkół w Lutowiskach w przedziale wiekowym 10-15 lat w celu oceny zagrożeń młodzieży związanych z używaniem alkoholu. W badaniu wzięło udział 114 uczniów , którzy udzielili odpowiedzi na pytania przygotowane przez członków GKRPA i uzyskane informacje wykorzystane zostaną do planowania działań profilaktycznych dla dzieci i rodziców.

W badaniu zauważalny jest stosunkowo duży odsetek uczniów, którzy już spożywali alkohol (42, 18%). Uczniowie w badaniu określili , że nie mają problemu ze zdobyciem alkoholu. Nieletni jak wskazali w badaniu najczęściej pozyskują alkohol przez :

- zakup dokonywany przez starszych kolegów(koleżanki) - (57 %);
- zakup przez osoby dorosłe - (3%);
- z innego źródła - (40 %)

W roku 2018 Dyrektor Zespołu Szkół w Lutowiskach poinformuje rodziców o wynikach ankiet o problemie i zostanie wdrożony program opóźnienia inicjacji alkoholowej wśród uczniów.

Z informacji przekazanych przez instytucje zajmujące się obszarem działań w zakresie uzależnień wynika że wzrasta świadomość naszych mieszkańców w obszarze rozwiązywania problemów alkoholowych, są widoczne zmiany postaw wobec osób, które uwolniły się z nałogu alkoholowego rozpoczynają nowy etap życia , nieufność względem zmiany już nie budzi strachu, lecz daje innym ludziom o podobnych problemach siłę do zmian. Wzrasta również ilość osób współuzależnionych od alkoholu, które korzystają z porad Punktu konsultacyjnego i są partnerem dla instytucji pracujących w obszarze uzależnień. Dodatkowo wprowadzenie instytucji asystenta rodziny w obszarze pomocy społecznej wpływa na wzrost bezpieczeństwa w rodzinach wychowujących małoletnie dzieci.

W RAMACH PROWADZONEGO PROGRAMU BĘDZIE STOSOWANA PROFILAKTYKA:

- **uniwersalna** – ukierunkowana na całe populacje, są to działania profilaktyczne adresowane do całych grup (populacji) bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów alkoholowych. Ich celem jest zmniejszenie lub eliminowanie czynników ryzyka sprzyjających rozwojowi problemów alkoholowych w danej populacji.

Działania uniwersalne są realizowane na przykład w populacji dzieci i młodzieży w wieku gimnazjalnym, w populacji młodych dorosłych, w populacji rodziców posiadających dzieci w wieku szkolnym itd. Przykładem profilaktyki uniwersalnej są programy opóźniania inicjacji alkoholowej lub papierosowej adresowane do całej populacji dzieci wchodzących w okres pierwszych eksperymentów z substancjami psychoaktywnymi.

- **selektywna** – ukierunkowana na jednostki i grupy zwiększonego ryzyka. Są to działania profilaktyczne adresowane do jednostek lub grup, które ze względu na swoją sytuację społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są narażone na większe od przeciętnego ryzyko wystąpienia problemów alkoholowych lub/i innych zaburzeń zdrowia psychicznego. Przykładem profilaktyki selektywnej są działania edukacyjne, opiekuńcze i rozwojowe podejmowane wobec dzieci pochodzących z rodzin z problemem alkoholowym. Działania z tego poziomu profilaktyki są podejmowane ze względu na sam fakt przynależności do takiej grupy, czyli np. bycie dzieckiem osoby uzależnionej od alkoholu, a nie ze względu na występowanie zaburzeń lub problemów psychicznych u takich dzieci. Profilaktyka selektywna jest więc z definicji przede wszystkim działaniem uprzedzającym, a nie naprawczym.

- **wskazująca** – ukierunkowana na jednostki (lub grupy) wysokiego ryzyka demonstrujące pierwsze symptomy problemów alkoholowych. Są to działania profilaktyczne adresowane do osób (grup osób), które demonstrują wczesne symptomy problemów alkoholowych lub innych zaburzeń zachowania lub problemów psychicznych, ale jeszcze nie spełniają kryteriów diagnostycznych picia szkodliwego, uzależnienia od alkoholu lub innych zaburzeń związanych z nadużywaniem alkoholu opisanych w Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych ICD-10. Przykładem profilaktyki wskazującej są zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci, które przejawiają wysoki poziom agresji i nieprzystosowania w kontaktach z rówieśnikami, a także interwencje podejmowane wobec uczniów upijających się lub eksperymentujących z narkotykami. Do profilaktyki wskazującej można również zaliczyć niektóre działania mające na celu redukcję szkód zdrowotnych lub społecznych u osób nadużywających alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych (np. działania edukacyjne i prawne zmierzające do ograniczenia liczby wypadków drogowych popełnianych przez kierowców pod wpływem alkoholu). Ryzykowne spożywanie alkoholu To picie nadmiernych ilości alkoholu (jednorazowo i w określonym przedziale czasu) nie pociągające za sobą aktualnie negatywnych konsekwencji, przy czym można oczekiwać, że konsekwencje te pojawią się, o ile obecny model picia alkoholu nie zostanie zmieniony. Robocza definicja Światowej Organizacji Zdrowia określa picie ryzykowne w następujący sposób: picie ryzykowne to regularne średnie spożywanie alkoholu w ilości 20–40 g czystego alkoholu dziennie przez kobietę i 40–60 g dziennie przez mężczyznę, przy jednoczesnym łącznym spożyciu czystego alkoholu w tygodniu przez kobiety zawierającym się w przedziale 140–209 g, a w przypadku mężczyzn – 280–349 g. Szkodliwe picie alkoholu opisywane jest jako wzorzec picia, który już powoduje szkody zdrowotne, fizyczne bądź psychiczne; ale również psychologiczne i społeczne, przy czym nie występuje uzależnienie od alkoholu. Aby rozpoznać szkodliwe używanie alkoholu, opisany wzorzec picia powinien utrzymywać się przez co najmniej miesiąc lub występować w sposób powtarzający się w ciągu 12 miesięcy. Robocza definicja Światowej Organizacji Zdrowia określa picie szkodliwe w następujący sposób: picie szkodliwe to regularne średnie

spożywanie alkoholu w ilości ponad 40 g czystego alkoholu dziennie przez kobietę i ponad 60 g dziennie przez mężczyznę, przy jednoczesnym łącznym spożyciu 210 g lub więcej w tygodniu przez kobiety i 350g i więcej w tygodniu przez mężczyzn. Jako picie szkodliwe określane jest też spożywanie każdej ilości alkoholu przez: kobiety w ciąży, matki karmiące, chorych przewlekle, osoby przyjmujące leki.

Rozdział II

Główne cele Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Lutowiska na rok 2018

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, narkomanii oraz integracji społecznej należy do zadań własnych gminy.

W szczególności zadania te obejmują:

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem.
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
3. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
4. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii szczególności dzieci i młodzieży.
5. Wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień.
6. Zmniejszanie rozmiarów naruszeń prawa na rynku alkoholowym oraz prowadzenie procedur zmierzających do uzyskania orzeczenia o obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

Rozdział III

Zadania szczegółowe na rok 2018 w zakresie działań profilaktycznych, pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej

Zapobieganie problemom alkoholowym i przeciwdziałaniu narkomanii oraz przemocy domowej adresowane do ogółu mieszkańców gminy.

A. Edukacja publiczna :

- udział w Ogólnopolskiej Kampanii :
  - „ **Dopalacze- powiedz stop 2018**”;
  - „ **Reaguj na przemoc !**” 2018w ramach której otrzymamy materiały dla rodziców , nauczycieli ,uczniów oraz materiały dla gminy do wykorzystania podczas spotkań- Festyny rodzinne i inne imprezy grupujące rodziny na których będą rozdawane materiały w formie broszur;
- edukacja społeczeństwa podczas zebrań wiejskich oraz imprezach o charakterze społecznym w obszarze uzależnień i przemocy;

- materiały edukacyjne dla nauczycieli i dzieci oraz młodzieży szkolnej do prowadzenia zajęć profilaktycznych;
- edukacja rodziców dzieci podczas zebrań organizowanych przez Szkołę oraz prowadzenie programów profilaktycznych podczas spotkań organizowanych w sołectwach.

B. Wspieranie placówek leczenia uzależnienia od alkoholu.

Rosnący poziom finansowania przez Narodowy Fundusz Zdrowia świadczeń zdrowotnych w obszarze leczenia uzależnienia nie zabezpiecza realnego popytu na te świadczenia. Sytuacja taka skutkuje:

- ograniczeniem dostępności świadczeń, zmniejszonym zatrudnieniem specjalistów; -
- ograniczeniem kompleksowości opieki terapeutycznej, niższą jakością leczenia/porady zamiast programów psychoterapii/. Wysokość środków przekazywanych przez NFZ na leczenie osób uzależnionych, nie jest adekwatna do wciąż rosnącej liczby osób zgłaszających się na leczenie. Wobec powyższego ustawodawca stworzył możliwość -przekazywania środków publicznych podmiotom prowadzącym działalność leczniczą przez jednostki samorządu terytorialnego na podstawie przepisów ustawy z dnia 15 kwietnia 2011r. o działalności leczniczej/ Dz.U. 2016, poz. 1638 /. W bieżącym roku z programu profilaktycznego przeznaczono kwotę **4 000 zł.**, która w formie dotacji zostanie przekazana do Starostwa Powiatowego w Lesku na wsparcie Poradni Leczenia Uzależnień w Ustrzykach Dolnych..

C. Działania podejmowane w ramach profilaktyki w Zespole Szkół w Lutowiskach w roku 2018

Działania profilaktyczne prowadzone są w oparciu o opracowane „Programy profilaktyczne” i kierowane będą do uczniów, nauczycieli i rodziców.

Planowane działania w roku 2018 :

- I. Udział w ogólnopolskiej Kampanii Zachowaj Trzeźwy Umysł (luty – listopad 2018r.)
- II. Udział w programie rekomendowanym przez PARPA - „Spójrz inaczej”
- III. Termin realizacji – (styczeń - czerwiec 2018)

CELE GŁÓWNE KAMPANII

- Wspieranie pozytywnych wyborów życiowych dzieci i młodzieży
- Uświadomienie siły wpływu grupy rówieśniczej na jednostkę
- Ograniczenie podejmowania przez dzieci i młodzież zachowań ryzykownych
- Wspieranie działalności wychowawczej szkół i placówek oświatowych w zakresie nowoczesnej edukacji prozdrowotnej (alkohol, papierosy, dopalacze, nowe narkotyki) poprzez prowadzenie zajęć profilaktycznych, spotkań, konkursów.

- IV. Działalność podejmowana w ramach Szkolnego Koła Wolontariatu Szansa.

Cel główny działalności

Ideą przewodnią podejmowanych działań jest przede wszystkim wykorzystanie umiejętności, pomysłów i twórczego zapału ludzi młodych do podejmowania działań o charakterze prospołecznym, nieodpłatnym na rzecz środowiska lokalnego, szkoły, gminy, a także poza nią. Poprzez proponowaną im alternatywę zagospodarowywania czasu wolnego, mamy nadzieję na krzewienie wśród młodzieży postaw altruistycznych, jako przeciwwagi dla konsumpcyjnego stylu życia i uzależnień. Stwarzanie okazji do budowania świata wartości w oparciu o autorytety, pomoc w rozwijaniu własnych zainteresowań, wpłynie pozytywnie na rozwój osobowości młodych pokoleń, a w szerszym wymiarze na całość procesu edukacyjno – wychowawczego.

Cele szczegółowe działalności

1. Propagowanie i kształtowanie wśród młodzieży postaw prospołecznych.
2. Uwrażliwienie na potrzeby innych.
3. Rozwijanie empatii i tolerancji.
4. Inspirowanie do twórczego spędzania czasu wolnego.
5. Kreowanie roli szkoły jako centrum lokalnej aktywności.
6. Angażowanie się w działania na rzecz społeczności szkolnej i lokalnej, tworzenie więzi ze środowiskiem.
7. Kształtowanie umiejętności działania zespołowego.
8. Współdziałanie z organizacjami społecznymi i młodzieżowymi.
9. Rozwijanie zainteresowań.

11. Wspieranie ciekawych inicjatyw młodzieży szkolnej.
12. Uczenie samorządności i umiejętności współpracy.

Obszary działania

1. Środowisko szkolne: współpraca z lokalnymi instytucjami oraz osobami, działającymi na rzecz osób potrzebujących, pomoc w organizowaniu ciekawych projektów, przedsięwzięć i wydarzeń na terenie szkoły i gminy, angażowanie się w jednorazowe akcje o charakterze charytatywnym.
2. Środowisko pozaszkolne: organizacja wyjazdów do placówek i instytucji, zajmujących się osobami starszymi, opieką nad dziećmi i innych, rozwijanie wśród młodzieży postawy zaangażowania, otwartości, wrażliwości na potrzeby innych, poprzez włączanie się w różne akcje.

W roku 2018 Zespół Szkół w Lutowiskach otrzymuje dotację na realizację Programu w wys. **13 000 zł.** z przeznaczeniem na :

- zakup programów profilaktycznych rekomendowanych przez PARPA;
- pokrycie niezbędnych wydatków związanych z funkcjonowaniem Grupy Wolontariatu;
- zakup nagród dla dzieci i młodzieży uczestniczących w konkursach i programach związanych z profilaktyką;

- zakup pomocy edukacyjnych dla pedagoga i nauczycieli do prowadzenia programów profilaktycznych.

E. Szkolenia z zakresu profilaktyki uzależnień oraz przemocy w rodzinie dla członków Gminnej Komisji rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

- całościowe finansowanie kosztów udziału w szkoleniach, seminariach, warsztatach oraz kosztów zakwaterowania, wyżywienia, przejazdu i zakupu materiałów szkoleniowych;

- delegacje- rozliczanie kosztów delegacji służbowych zgodnie z poleceniem wyjazdu.

F. Organizacja czasu wolnego dla dzieci, młodzieży oraz rodzin z grupy ryzyka :

-organizacja niedochodowych imprez kulturalnych i sportowych dla dzieci i młodzieży, oraz rodziców np. konkursy o tematyce uzależnień, festyny rodzinne, pielgrzymki trzeźwościowe, rekolekcje trzeźwościowe, organizacja i prowadzenie warsztatów Promocji Zdrowia, spotkania wielopokoleniowe z Okazji dnia Seniora oraz współorganizacja z Polskim Czerwonym Krzyżem- Oddział Ustrzyki Dolne Kampanii Profilaktycznej , których adresatem są dzieci i młodzież Powiatu Bieszczadzkiego, Organizacja Gminnego Dnia Osób Niepełnosprawnych w Gminie Lutowiska, współorganizacja Bieszczadzkiego Dnia Osób Niepełnosprawnych, udział Gminy w programie profilaktycznym „Potrafimy wiele; realizowanym przez Bieszczadzkie Stowarzyszenie na Rzecz dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej „Promyk Nadziei” w Ustrzykach Dolnych, dofinansowanie działalności świetlicy w Sołectwie Stuposiany , udział Gminy w programie Rządowym realizowanym przez Komendę Powiatową Policji w Ustrzykach Dolnych „ Stop Patologiom - Razem Bezpieczniej” oraz współorganizacją konkursu plastycznego „Bezpieczne wakacje” i „Policja oczami dzieci”.

G. Ograniczenia dostępności alkoholu :

-przestrzeżenie zasad wydawania i cofania zezwoleń na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych;

-przestrzeżenie zasad usytuowania i ilości punktów sprzedaży napojów alkoholowych zgodnie z Uchwałą Rady Gminy Lutowiska;

- organizowanie imprez bezalkoholowych.

H. Wspomaganie działalności Gminnego Ośrodka Kultury w Lutowiskach w zakresie:

W roku 2018 GOK. na realizację Programu profilaktycznego otrzymał dotację w wys. **9 000 zł.** , w szczególności na :

1.- dofinansowanie wyżywienia dla dzieci i młodzieży podczas ferii;

2. -dofinansowanie wyżywienia podczas półkolonii wakacyjnej dla dzieci i młodzieży

3.- dofinansowanie wyjazdów dla dzieci i młodzieży związanych z zagospodarowaniem czasu wolnego;

4- doposażenie świetlicy działającej przy GOK w gry i materiały do zajęć plastycznych;

5. współorganizacja i dofinansowanie imprez o charakterze wielopokoleniowym (przeгляд Kolęd i Pastorałek, programów edukacyjno- profilaktycznych)

Program realizowany w Gminnym Ośrodku Kultury im. Jerzego Janickiego w Lutowiskach w roku 2018 r.- kontynuacja programu z 2017 roku.

Program Gminnego Ośrodka Kultury jest zarówno terapeutycznym jak i twórczym programem. Skierowany jest do dzieci, młodzieży ich rodziców oraz seniorów. Jego zadaniem jest integracja wielopokoleniowa, wszechstronny rozwój osobowości odbiorców oraz korekta dysfunkcyjnych zachowań i postaw. Ma służyć pomocą w integralnym wychowaniu dzieci i młodzieży, odnalezieniu się w dzisiejszym świecie w którym istnieje wiele zagrożeń.

I. Kształtowanie szacunku dla własnego ciała i odpowiedzialności za nie;

- 1 Kształtowanie ucznia w formowaniu otwartości na prawdę i wrażliwości na zło;
- 2 Kształtowanie umiejętności wyrażania własnych poglądów, słuchania innych, oceniania zaistniałej sytuacji i podejmowania decyzji;
- 3 Kształtowanie wrażliwości moralnej, wpajanie wartości i zasad etycznych;
- 4 Kształtowanie pozytywnego myślenia, wiary we własne siły;
- 5 Kształtowanie postawy ekologicznej w odniesieniu do życia człowieka;
- 6 Kształtowanie wrażliwości na piękno natury;
- 7 Kształtowanie wrażliwości estetycznej i artystycznej wychowanka, jego ekspresji twórczej i wyobraźni;
- 8 Kształtowanie postawy akceptującej siebie, własną płęć, uczucia, zainteresowania;
- 9 Kształtowanie pozytywnego myślenia, wiary we własne siły i możliwości;
- 10 Kształtowanie postawy społecznej poprzez zdobywanie prawidłowych doświadczeń we współżyciu i współdziałaniu w grupie rówieśniczej;
- 11 Kształtowanie refleksji nad sposobem wyboru spędzania wolnego czasu;
- 12 Wyzwalanie potrzeby samodoskonalenia i samowychowania;
- 13 Kształtowanie postaw przygotowujących do życia w społeczeństwie.

Terapia dzieci z rodzin z problemem alkoholowym. Pomoc osobom doświadczającym przemocy domowej.

A. Interwencja kryzysowa

- pierwsza pomoc-poradnictwo i wsparcie osobom w kryzysie skierowane do członków rodziny osób doświadczających przemocy domowej;
- praca z rodziną mająca na celu motywowanie po sięganie po profesjonalną pomoc psychologiczną dla dzieci.

B. Pomoc psychospołeczna i prawna dla ofiar przemocy domowej

- szeroko pojęte działania pomocowe;
- informacje i porady prawne udzielane przez Ośrodek Interwencji Kryzysowej -Punkt Konsultacyjny w Ustrzykach Dolnych.

III. Rehabilitacja

A. Zajęcia terapeutyczne prowadzone będą przez :

B. Poradnia Leczenia Uzależnień w Ustrzykach Dolnych , Lesku oraz w Sanoku :

W roku 2018 Starostwo Powiatowe w Lesku otrzyma dotację w wys. **4000** zł na dofinansowanie Poradni Leczenia Uzależnień w Ustrzykach Dolnych ze szczególnym przeznaczeniem na:

- poszerzenie oferty terapeutycznej dla rodzin ;
- prowadzenie programu psychoterapii dla współuzależnionych;
- prowadzenie programu pomocy psychologicznej dla osób dorosłych wychowujących się w rodzinach z problemem alkoholowym.

Zadania standardowe Poradni Leczenia Uzależnień :

- w ramach terapii grupowej dla osób uzależnionych od alkoholu organizowane przez zakłady lecznictwa odwykowego;
- terapiaindywidualna dla osób uzależnionych od alkoholu;
- terapia dla dorosłych Dzieci Alkoholików.

Rozdział IV

Podmioty Realizujące Gminny Program Profilaktyki I Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii.

1. Samodzielny Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Lutowiskach.

- 1) motywowanie do podjęcia leczenia w występujących uzależnieniach;
- 2) wydawanie skierowań w celu podjęcia leczenia dla osoby uzależnionej od alkoholu i narkotyków;

2.Poradnia Leczenia Uzależnień .

- 1) terapia grupowa dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) terapia indywidualna dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 3)terapia dla osób współuzależnionych od alkoholu;
- 4) terapia dla dorosłych Dzieci Alkoholików.

3.Punkt Konsultacyjny Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Ustrzykach Dolnych.

- 1) udzielanie porad psychologicznych dla osób uzależnionych od alkoholu;

- 2) udzielanie porad psychologicznych dla członków rodzin osoby uzależnionej od alkoholu i narkotyków;
- 3) udzielanie porad prawnych osobom uzależnionym od alkoholu i narkotyków;
- 4) udzielanie porad członkom rodzin osób uzależnionych od narkotyków;
- 5) pomoc psychologiczna dla dzieci i młodzieży z rodzin w których występują uzależnienia;
- 6) udzielanie porad psychologicznych ofiarom przemocy domowej.

Gminny Ośrodek Kultury w Lutowiskach.

- wspieranie wszechstronnego rozwoju oraz zapobieganie wystąpieniu zachowań ryzykownych u wychowanków ;
  - rozbudzanie aspiracji i zainteresowań dzieci;
  - pomoc w sytuacjach kryzysowych;
  - rozwijanie prawidłowych postaw społecznych oraz rozwój umiejętności życia w grupie,
  - przeciwdziałanie agresji i przemocy rówieśniczej;
  - budowanie wiary we własne możliwości;
  - zwiększenie poczucia bezpieczeństwa uczniów na terenie szkoły i poza nią
  - poprawa funkcjonowania emocjonalnego dzieci poprzez stworzenie atmosfery bezpieczeństwa i oparcia w grupie;
  - podejmowanie działań związanych z pierwszorzędową profilaktyką zachowań ryzykownych- głównie poprzez strategie informacyjne i alternatywne;
  - pomoc osobom, które zajmują się dziećmi i młodzieżą i mają wpływ na jej wychowanie, głównie: rodzicom i opiekunom ;
  - przeprowadzanie informacyjnych spotkań grupowych związanych z wychowaniem, wsparciem w rozwiązywaniu trudnych sytuacji i problemów w rodzinie;
  - organizowanie okresowych spotkań z rodzicami i opiekunami w celu przekazania informacji o postępach dzieci.
2. Oceniająca- oceniamy program na podstawie zebranych danych.

4. Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia Dla Ofiar Przemocy w Rodzinie:

1. Poradnictwo prawne dla ofiar przemocy domowej;
2. Poradnictwo psychologiczne;
- 3 Udzielenie schronienia całodobowego w Ośrodku dla ofiar przemocy domowej;
4. Prowadzenie programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy/zajęcia są prowadzone w a/ Zakładzie Karnym w Uhercach;
b/ Areszcie Śledczym w Sanoku.

5. Komenda Powiatowa Policji w Ustrzykach Dolnych

- przeprowadzanie kontroli stanu trzeźwości kierujących pojazdami;
  - badanie stanu trzeźwości innych uczestników w ruchu drogowym/ piesi/;
  - regularne pogadanki w Zespole Szkół w Lutowiskach dla dzieci i młodzieży z zakresu:
- a/ bezpieczna droga do szkoły;

- b/ bezpieczne wakacje;
- c/ uwaga pies;
- d/bezpieczne ferie,
- e/ profilaktyka zapobiegania narkomanii, alkoholizmu i zażywaniu środków odurzających.

6. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lutowiskach:

**W roku 2018 GOPS. w Lutowiskach otrzymał dotację w wys. 10 000 zł
przeznaczeniem na:**

- organizację Dni Rodziny w Gminie Lutowiska;
- organizację Gminnego Dnia Dziecka.

Całorocznie GOPS. wykonuje zadania:

- Obsługa przez 5 dni w tygodniu Punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz ofiar przemocy domowej w tym :
  - motywowanie zarówno osób uzależnionych, jak i członków ich rodzin do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnienia oraz pomoc przy uzyskaniu skierowania na leczenie specjalistyczne;
  - motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie do zmiany szkodliwego wzorca picia;
  - udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym/ rozmowy podtrzymujące/ oraz motywowanie do uczestnictwa w grupach A/a i innych wspólnotach działających w obszarze przeciwdziałania alkoholizmowi;
  - udział członków Komisji w Mitingach otwartych organizowanych przez Grupę AA w Czarnej;
  - rozpoznawanie zjawiska przemocy domowej, udzielanie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy;

Inicjowanie interwencji w przypadku diagnozy przemocy domowej

- Promowanie zdrowego stylu życia poprzez organizację imprez plenerowych z okazji:
  - Dni Rodziny w Gminie Lutowiska;
  - Spotkania integracyjnego dla Sołectwa Smolnik z prezentacją programu

Profilaktycznego dla dzieci oraz rodziców;

- Gminny Dzień Niepełnosprawności;
- Powiatowy Dzień Niepełnosprawności;
- Spotkania wielopokoleniowego ze szczególnym uwzględnieniem najstarszych mieszkańców naszej gminy;
- Wzmacnianie właściwych postaw rodzicielskich;
- Konstruktywne wzmacnianie rodzin u których występuje problem alkoholowy;
- Motywowanie osób pijących szkodliwie do zmiany stylu życia;
- Udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym;
- Wspieranie przez pracowników socjalnych ofiar przemocy domowej;
- Gromadzenie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji działających , które powinny być włączone w systemową pomoc dla rodziny.

7. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lutowiskach. Kompetencje członków GKRPA w Lutowiskach.

Ustawodawca w art. 4¹ ust.4 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi wymaga ,a by osoby wchodzące w skład gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych mieli przeszkolenie z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Członkowie komisji powinni posiadać podstawowy poziom interdyscyplinarnej wiedzy z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych w społeczności lokalnej ze względu na to ,że komisja działa kolegialnie , a to oznacza, że wszyscy jej członkowie tworzą projekt Programu Profilaktyki.

Zadania członków GKRPA :

- 1) inicjowanie przedsięwzięć w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych;
- 2) pomoc rodzinom osób uzależnionych od alkoholu/ informowanie o możliwościach pomocy prawnej, chorobie alkoholowej i sposobie jej leczenia/;
- 3) przyjmowanie wniosków w sprawie leczenia odwykowego osób uzależnionych od alkoholu;
- 4) wezwania na rozmowę osoby co do której wpłynęło zgłoszenie i pouczenie Jej o konieczności zaprzestania złych działań;
- 5) kierowanie osób nadużywających alkoholu na badania przez biegłych/psychologa i psychiatrę/ w celu wydania opinii o przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego;
- 6) motywowanie osób uzależnionych od alkoholu do poddania się leczeniu przeciwalkoholowemu;
- 7) przygotowanie dokumentacji oraz kierowanie do Sądu Rejonowego w Lesku osób z problemem alkoholowym, które nie podjęły współpracy z komisją;
- 8) prowadzenie kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży po uprzednim otrzymaniu upoważnienia wydanego przez Wójta Gminy Lutowiska;
- 9) wydawanie opinii zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami Rady Gminy Lutowiska;
- 10) ścisła współpraca z instytucjami, organizacjami pracującymi w obszarze uzależnień;
- 11) opracowanie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wraz z preliminarzem wydatków;
- 12) uczestnictwo w pracach zespołu interdyscyplinarnego i grup roboczych na podstawie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, oraz realizacja procedury „Niebieskie karty”.

Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów

1/Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lutowiskach za udział w pracach i posiedzeniach Komisji przysługuje wynagrodzenie

w formie ryczałtu w wysokości:

- a) 30% minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2018 r.- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 września 2017r.(Dz.U.2017,poz. 847) dla przewodniczącej GKRPA., wynagrodzenie miesięczne ryczałtowe za koordynację działań w obszarze uzależnień.;
- b) 8% minimalnego wynagrodzenia za pracę w roku 2017r. - /Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 września 2017r.(Dz.U.2017,poz. 487) wynagrodzenie w formie ryczałtu dla wszystkich członków GKRPA. za udział w pracach i posiedzeniach komisji.

Rozdział V

Ustawodawca wskazał w art. 4¹ ustawy o z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi /Dz.U. 2016.poz. 847/, że prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin, co bezpośrednio przekłada się na finansowanie zadań.

W art. 11¹ ustawodawca stwierdza, że **w celu pozyskania dodatkowych środków na finansowanie zadań określonych w art. 4¹ ust.1 gminy pobierają opłatę za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.**

Preliminarz wydatków Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Lutowiska na Rok 2018

Dział: 85153 - Zwalczanie narkomanii	2 500 zł.
W tym:	
Paragraf- 4210- Zakup materiałów i wyposażenia	1 000 zł.
Paragraf- 4300	1 500 zł.
Dział: 85154- Przeciwdziałanie alkoholizmowi	68 096 zł.
W tym:	
§ 2310- dotacje celowe przekazane gminie na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień/umów/ między jdt	596 zł.
§ 2310 dotacje na realizację zadań z zakresu ustawy o zdrowiu publicznym realizowane przy pomocy własnych jednostek organizacyjnych gminy oraz dotacja na świadczenia opieki zdrowotnej	36 000 zł.
Różne wydatki na rzecz osób fizycznych	24 000 zł.
4210 - zakup materiałów i wyposażenia	1 000 zł.
4220 - zakup środków żywności	500 zł.
4300 - zakup usług pozostałych	2 000 zł.
4410 - podróże służbowe krajowe	500 zł.
4700 - szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	3 500 zł.

